

Ministerstvo zdravotnictví ČR

**Vzdělávací program
Akreditovaného kvalifikačního kurzu**

NEVIDOMÝ A SLABOZRAKÝ MASÉR VE ZDRAVOTNICTVÍ

Akreditovaný kvalifikační kurz v oboru nevidomý a slabozraký masér ve zdravotnictví.

Pořádá: Akreditované zařízení, kterému byla udělena akreditace Ministerstva zdravotnictví ČR k uskutečňování tohoto vzdělávacího programu (dle ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon č. 96/2004 Sb.).

Uplatnění absolventů:

Absolvent se uplatní ve zdravotnických zařízeních při výkonu rehabilitační a léčebné péče pod přímým vedením fyzioterapeuta způsobilého k výkonu povolání bez odborného dohledu nebo lékaře se specializací v oboru rehabilitační a fyzikální medicína.

Materiální zabezpečení kurzu:

Odborná praxe musí být zajištěna v akreditovaném zdravotnickém zařízení, materiální vybavení kurzu musí být ve shodě s potřebami pro výkon příslušného povolání (viz minimální požadavky na materiální a technické zabezpečení); výuka je vedena odbornými pracovníky s kvalifikací předmětů dle učebního plánu kurzu.

Profil absolventa akreditovaného kvalifikačního kurzu v oboru masér:

Cílové znalosti:

- poučen o kompetencích k výkonu svého povolání
- zvládá spolupráci s jinými profesemi ve zdravotnictví
- zná etické, právní a psychologické aspekty zdravotnické profese
- zná základy organizace a provozu zdravotnických zařízení
- zná základy somatologie se zaměřením na pohybový systém
- je orientován v základech psychologie a komunikace
- ovládá teorie masáží včetně jejich indikací a kontraindikací

Cílové dovednosti:

- provádí klasické masáže

Učební plán

Učebních hodin

Teoretická část	250
Základy veřejného zdravotnictví	8
První pomoc	20
Vybrané kapitoly z psychologie	24
Základy somatologie se zaměřením na pohybový systém	48
Vybrané kapitoly z chirurgických onemocnění	16
Patologie a klinika nemocí	24
Epidemiologie a hygiena	16
Masáž klasická – teorie výuka, včetně kontraindikací	64
Prevence, a ochrana zdraví	6
Specifické opakovací postupy pro nevidomé a slabozraké maséry	24
Praktická část	250
<i>A. Teoreticko praktická výuka</i>	
Teoreticko praktická výuka masáží	110
<i>B. Praxe</i>	
Praxe klasické masáže	140
Celkem	500

Typy výukových pracovišť, kde bude praktické vyučování probíhat:

akreditovaná zdravotnická zařízení

- pro rehabilitační zdravotní péči,
- léčebná lázeňská zařízení

Podmínky přijetí do kurzu:

- úspěšné dokončení středního vzdělání, např. dvouleté učiliště
- dovršení věku 18 let
- úspěšné absolvování ústního přijímacího pohovoru
- dobrý zdravotní stav s výjimkou zrakových schopností
- dobrá fyzická kondice

Metody výuky:

přednášky, semináře, praktický nácvik dovedností, exkurze, praktický výcvik ve zdravotnickém zařízení.

Způsob zakončení:

Kurz je ukončen teoretickou a praktickou zkouškou před zkušební komisí dle zkušebního řádu.

Absolvent obdrží osvědčení o získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání v oboru nevidomý a slabozraký masér ve zdravotnictví.

Učební osnovy

Základy veřejného zdravotnictví

8

Systém péče o zdraví

Organizace zdravotnických služeb, úloha státu v řízení zdravotnictví - krajské úřady, obce.

Vícezdrojové financování zdravotnictví.

Typy zdravotnických zařízení.

1

Zdravotničtí pracovníci a jejich příprava k výkonu povolání

Formy a stupně vzdělávání ve zdravotnictví.

Praxe a specializační studium.

1

Principy všeobecného zdravotního pojištění

Vztah pojišťovny, pojištěnce a zdravotnického zařízení.

Potřebná zdravotní péče.

Zdravotní řád, seznam zdravotních výkonů.

Práva pojištěných.

2

Cílové úkoly péče o zdraví

Důraz na primární péči

1

Výchova ke zdraví, odpovědnost občana za vlastní zdraví

Úloha zdravotnického pracovníka ve výchově ke zdraví a prevenci.

Význam prevence.

1

Odpovědnost zdravotnického pracovníka

Povinnost mlčenlivosti.

Práva nemocných, zdravotnická etika.

1

Vznik a zánik pracovního poměru

Vybrané části Zákoníku práce.

1

Význam první pomoci

Vysvětlení pojmu poranění, vnější činitelé úrazu.
Vlivy mechanické, tepelné, elektrické a chemické. 2

Rány a jejich druhy

Krvácení, druhy a způsoby stavění krvácení.
První pomoc, ošetření a hojení ran.
Infekce ran, její prevence a léčba.
Zhotovení základních obvazů. 3

Vznik popálenin, místní poškození, celkové následky

První pomoc při popáleninách, prevence šoku.
Definitivní ošetření a léčba popálenin (informativně).
Poleptání kyselinami, louhy; vzhled ran, první pomoc. 4

Vysvětlení pojmů: pohmoždění, podvrtnutí, vykloubení - první pomoc

Zlomeniny, rozdělení, klinické příznaky.
První pomoc, imobilizace dlahami, transport raněných.
Léčení zlomenin (informativně). 3

První pomoc při náhlých příhodách

Poruchy dýchání - příčiny mechanické, chemické, účinky anestetik, alkoholu.
Poruchy dýchacího ústrojí - překážky v ústech, hltanu, průduškách.
Poruchy krevního oběhu - srdeční selhání, infarkt srdce; první pomoc.
Selhání periferního oběhu - šok, kolaps; první pomoc. 6

Organizace první pomoci

Zákonná povinnost všech občanů poskytnout první pomoc.
Zajištění prostředků pro první pomoc, transport raněných.
Prevence úrazů. 2

Předmět a úlohy psychologie **1**

Význam psychologie pro práci maséra.
Postavení masérství ve skupině dotekových povolání. (1)

Základy psychologie osobnosti **7**

Struktura osobnosti a její formování.
Motivace a vůle
Charakter, vlohy a schopnosti. (2)
Poznávání osobnosti, nové druhy temperamentové typologie (5)

Psychické procesy a stavy **1**

Vnímání, pozornost, paměť a učení.
Představitivost a fantazie, myšlení a řeč.
Emoce.
Potřeby individua a změny psychických procesů a stavů v nemoci. (1)

Psychologie nemocných **1**

Subjektivní prožívání nemoci.
Bolest, strach, úzkost.
Adaptivní a neadaptivní reakce na nemoc.
Orientace na saturaci potřeb nemocných. (1)

Sociální vnímání, komunikace **6**

Sklony osobnosti v sociálním prostředí (4)
Problematika komunikativních dovedností individua
Nonverbální komunikace. (2)

Konflikty na pracovišti a konformita **4**

Konformita a vztahy v týmu (1)
Klasifikace konfliktů
Prevence konfliktů a řešení konfliktních situací (3)

Profesionální chování **4**

Chování a postoje zdravotnických pracovníků; psychické adaptace
a deformace vlivem výkonu zdravotnického povolání
Pojem profesionálního chování maséra.
Problematika submisivity, agresivity a asertivity (2)
Otázky stresu při výkonu práce maséra (eustres a distres) (2)

Stavba lidského těla

Vznik živé hmoty,
Buňka, tkáň, orgány, soustava orgánů, jednota organismu. 2

Kosterní systém

Stavba kostí, vývoj kosterní soustavy,
Kostra hlavy,
Kostra trupu a končetin. 5

Svalový systém

Svalová tkáň, stavba a funkce kosterních svalů.
Rozdělení svalů, hlavní svalové skupiny.
Svaly hlavy.
Svaly krku a hrudníku.
Zádové svaly a svaly břicha.
Svaly horní a dolní končetiny.
Klidová poloha svalů a svalový tonus. 14

Systém oběhový

Složení krve, krevní plazma a funkce krvinek,
Kardiovaskulární systém.
Průtok krve, činnost srdce, cévy, tepny, vlasečnice.
Mízní soustava.
Žlázy s vnitřní sekrecí. 5

Dýchací systém

Stavba dýchacího ústrojí, mechanismus dýchání.
Význam a funkce dýchání pro organismus.
Význam kůže pro dýchání organismu. 3

Stavba a funkce kůže

Vlastnosti kůže.
Stavba a funkce podkoží.
Změny měkkých tkání.
Reflexní mechanismus. 5

Systém trávicí

Ústa, hltan, žaludek, střeva, játra, žlučník, žlučové cesty, slinivka břišní.
Trávení, vstřebávání, přeměna látek, energie, tělesná teplota. 4

Systém pohlavní a močový

Stavba močových cest a funkce močového ústrojí,
Stavba pohlavního ústrojí,
Pohlavní orgány - význam a funkce pro organismus. 3

Nervová soustava - význam a funkce

Vyšší a nižší nervová činnost.

Buněčná stavba nervové soustavy.

CNS – funkce.

Nervy mozkomíšní a vegetativní, reflexní činnost.

5

Smyslové systémy,

Telereceptory, proprioreceptory a jejich funkce.

Kožní čidla.

Signalizace z vnějšího a vnitřního prostředí.

2

Základy traumatologie

Zánětlivá onemocnění.

Poranění.

Artrózy

Vertebrogenní onemocnění

Chirurgie končetin z pohledu práce maséra 9

Základy ortopedie

Vrozené a získané ortopedické vady.

Revmatická onemocnění z pohledu práce maséra. 7

Základní patologické děje

Nemoc - definice, zánik organismu.
Atrofie – příčiny.
Nekróza - příčiny, následky.
Kachexie, hypertrofie.
Záněty - příčiny, projevy.
Nádory - benignita, malignita, metastáza.
Vliv prostředí na výskyt nádorů.

6

Fyziologie a patologie stáří

Biologický věk.
Nejčastější choroby stáří.

1

Obecná symptomatologie

Objektivní příznaky- vědomí, tělesný stav, poloha, chůze, výraz tváře, stav výživy, tělesná teplota, tep, krevní tlak, dech, dušnost, kašel, sputum, zvratky, stolice, meteorismus, krvácení, otoky, změny na kůži, tvarové změny na jednotlivých částech těla, subjektivní příznaky, bolest, druhy, lokalizace, slabost, deprese, nauzea, závrať, svědění.

6

Obecné příznaky vybraných druhů chorob

Ischemická choroba srdeční.
Hypertenze.
Onemocnění cév.
Diabetes mellitus.
Choroby dýchacího systému.
TBC.
Nemoci dětského věku.
Stavy po gynekologických operacích.
Obezita.

6

Nervové nemoci, onemocnění pohybového aparátu

Poranění periferních nervů.
Poškození CNS.
Vertebrogenní algické syndromy.
Parkinsonova nemoc.
Roztroušená skleróza mozkomíšní.
Myopatie, poliomyelitis.
Poruchy dorozumívacích funkcí.

5

Význam a úkoly epidemiologie

Preventivní zaměření epidemiologie.

Základní poznatky o mikrobech.

Působení mikrobů a virů.

Výchova ke zdraví.

2

Základní informace o nákazách

Nákaza, infekční činitel, virulence,

šíření nákazy, zdroje a cesty přenosu,

epidemie, pandemie, endemie,

nozokomiální nákazy,

nejdůležitější původci přenosných nemocí.

5

Hygiena zdravotnických zařízení

Ochrana zdravotnických pracovníků, hygienické požadavky na zdravotnická pracoviště,

riziková pracoviště, nemoci z povolání ve zdravotnictví.

3

Prevence a hygiena

Dezinfekce, dezinfekce, deratizace.

Hygiena pracovního prostředí,

Hygienická bezpečnost práce, manipulace s prádlem,

Ekologie.

3

Hygiena v práci maséra

Zásady ochrany a bezpečnosti práce.

Používání ochranných oděvů.

Specifická problematika z hygienického hlediska v práci maséra ve zdravotnictví.

3

Masáže

Historie masáže.

cíl masáže, rozdělení masáží.

mechanismus působení masáží.

Vliv masáže na pokožku, svalstvo a na spojení kostí.

Vliv masáže na oběhovou a nervovou soustavu.

Vliv masáže na vegetativní reflexi.

6

Indikace a kontraindikace masáže

Indikace masáže celkové a částečné.

Absolutní a relativní kontraindikace masáže.

Komplementárnost masáže.

Návaznost masáže a léčebné tělesné výchovy.

4

Příprava masáže

Hlavní hygienické zásady masáže,

nezbytnost dodržení etických zásad při práci maséra,

Vybavení masérské místnosti, zařízení potřebná k masáži,

větrání a osvětlení masérské místnosti.

Masážní prostředky - rozdělení podle účinku.

Kontraindikace některých masážních přípravků.

Osobní hygiena a oblečení maséra.

12

Příprava pacienta k masáži

Polohování pacienta k masáži.

Zklidnění pacienta před výkonem masáže.

2

Technika klasické masáže

Rozdělení masáží podle mechanismu provedení a podle rozsahu účinku.

Doba trvání masáže.

Směr a sled hmatů, charakteristika základních hmatů.

Hnětení, tření, vytírání, roztírání, tepání, chvění.

24

Postup při masážích - dolní končetiny,

- horní končetiny,

- hrudníku,

- zad,

- břicha,

- hlavy,

- šíje.

Postup při komplexní masáži.

16

Prevence

Léčebná výživa, pohyb a životospráva, stravovací návyky.

Výchova v péči o zdraví.

Prevence kardiovaskulárních chorob.

Faktory omezující prodlužování lidského věku.

4

Ochrana zdraví

Využití volného času ve prospěch zdraví.

Práce a odpočinek.

Podpůrné kúry.

Komplementární a kompenzační sporty.

2

Využití opakovacích postupů k upevnění dosažených vědomostí v oblasti teoretické přípravy; jedná se o nezbytný doplňující proces výuky nevidomých, vedoucí k odstranění možných diskrepancí v chápání odborného výkladu.

Výuka masáží se obsahově kryje s tématickým celkem Praxe masáže (viz níže)

Praxe musí v rámci komplexních masáží obsahovat klasickou masáž

- dolní končetiny zepředu i zezadu,
- kolenního kloubu,
- horní končetiny,
- břicha,
- hrudníku,
- zad,
- ramen a šíje,
- obličeje a hlavy.

Seznam doporučené studijní literatury:

- Dylevský I. : Anatomie pro maséry, TRITON 2003
- Flandera S. : Klasické masáže, POZNÁNÍ, 2005
- Žaloudek K. : O masáži, Avicenum 1980
- Vlček V. : Psychologie a doteková povolání, POZNÁNÍ 2006
- Čihák R. : Anatomie I,II,a III, Avicenum 2001
- Dylevský I. : Somatologie pro SZŠ, Avicenum 1975
- Haškovcová, H. : České ošetřovatelství 5. Manuálek o etice. Brno: IDV PZ 2000.
- Haškovcová, H. : Práva pacientů. Brno: IDV PZ 1996.
- Jobánková, M.; a kol. : Kapitoly z psychologie pro zdravotnické pracovníky. Brno: IDV PZ 2002.
- Paulínová Leo : Psychologie pro tebe, Informatorium Praha
- Prudil, L. : Základy právní odpovědnosti ve zdravotnictví. Brno: IDV PZ 2002.
- : Zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů / zákon o nelékařských zdravotnických povoláních/. Sbírka zákonů, částka 30, 2004, č. 96. s. 1452 –1479
- : Etický kodex zdravotnického pracovníka nelékařských oborů. Věstník Ministerstva zdravotnictví ČR, částka 7, 2004, č. 8, s. 10-11
- Beránková, M., Fleková A., Holzhaserová, B., : První pomoc. 1. vyd. Praha: Informatorium, 2002
- Doenges, M. E., Moorhouse, F. M., : Kapesní průvodce zdravotní sestry II. 2. vyd. Praha: Grada, 1999

Minimální požadavky na materiální a technické zabezpečení kvalifikačních kurzů NEVIDOMÝ A SLABOZRÁKÝ MASÉR VE ZDRAVOTNICTVÍ

TEORIE:

Minimálně:

- nástěnné obrazy svalového systému
- nástěnné obrazy kosterního systému
- nástěnné obrazy CNS
- nástěnné obrazy útrobních orgánů
- nástěnné obrazy kožního systému
- učebnice klasické masáže, nebo její skriptový ekvivalent (minimálně) – každý posluchač
- učebnice anatomie – každý posluchač
- učebnice psychologie pro doteková povolání – každý posluchač
- učebnice (skripta) ostatních předmětů učebního plánu – k dispozici

Doporučené:

- modely kloubů
- skelet kostry (celkový)

DIDAKTICKÁ TECHNIKA:

- zařízení umožňující názorné ukázky masérských pohybů a dalších dovedností (video, standardní promítání, nebo počítačová projekce)
- kresebná tabule je nutností (jakákoliv) – možno doplnit diaprojektorem, či zpětným projektorem
- vybavení učebny školními lavicemi, či odpovídajícími stoly; nikoliv tzv. „psací židličky“ – nutnost práce s anatomickými listy, či nákresy
- osvětlení prostor odpovídající normě na vzdělávací zařízení

PRAXE:

- bílé oblečení
- zdravotnické přezutí
- schválená masérská lehátka (vždy **pro 2** frekventanty kurzu), přičemž nelze akceptovat kosmetická křesla (nevyhovující anatomická tvarování), a v žádném případě nelze masírovat na školních lavicích, stolech, či na „karimatkách“ na zemi
- pomocné pracovní stolky na odkládání masérských pomůcek (= bezpečnost práce)
- papírové ručníky
- sprechy – nezbytná nutnost
- bezpodmínečné plnění podmínek masérského provozu schválené hygienikem
- osvětlení prostor odpovídající normě na vzdělávací zařízení